

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О внесении изменений в отдельные законодательные акты Республики Татарстан

Принят
Государственным Советом
Республики Татарстан
14 сентября 2023 года

Статья 1

Внести в Избирательный кодекс Республики Татарстан (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2007, № 5, № 12 (I часть); 2010, № 6 (I часть); 2011, № 8 (I часть), № 12 (I часть); 2012, № 6 (I часть); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 4, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2017, № 27 (часть I), № 52 (часть I), № 55 (часть I); 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019, № 2 (часть I), № 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 1 (часть I), № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I), № 48 (часть I) следующие изменения:

1) в статье 6:

а) часть 3 дополнить предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 настоящей статьи дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, досрочные выборы главы муниципального образования не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 настоящей статьи.»;

б) часть 3¹ дополнить предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 настоящей статьи дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 настоящей статьи.»;

2) в статье 6¹:

а) наименование изложить в следующей редакции:

«Статья 6¹. Проведение выборов при введении режима повышенной готовности или чрезвычайной ситуации, военного положения»;

б) дополнить частями 5 – 11 следующего содержания:

«5. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» при введении военного положения в соответствии с Федеральным конституционным законом от 30 января 2002 года № 1-ФКЗ «О военном положении» Глава (Раис) Республики Татарстан вправе не ранее чем за 130 дней и не позднее чем за 90 дней до дня голосования направить в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации предложение о проведении выборов на территории Республики Татарстан.

6. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Центральная избирательная комиссия Российской Федерации не позднее чем через пять дней со дня поступления предложения, предусмотренного частью 5 настоящей статьи, проводит консультации с федеральным органом исполнительной власти, осуществляющим функции по выработке и реализации государственной политики, нормативно-правовому регулированию в области обороны, и федеральным органом исполнительной власти в области обеспечения безопасности.

7. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» по итогам консультаций, предусмотренных частью 6 настоящей статьи, и в течение срока, установленного указанной частью, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) соответствующих выборов (в том числе с возможностью сокращения сроков избирательных действий) или об отклонении предложения Главы (Раиса) Республики Татарстан об их проведении.

8. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) выборов на территории Республики Татарстан с учетом сроков, установленных частью 7 настоящей статьи и частью 5 статьи 6 настоящего Кодекса, о чем незамедлительно информирует Президента Российской Федерации. При этом выборы организуются и проводятся комиссией соответствующего уровня.

9. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае, если по итогам консультаций, предусмотренных частью 6 настоящей статьи, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации отклонит предложение Главы (Раиса) Республики Татарстан о проведении выборов,

Центральная избирательная комиссия Российской Федерации незамедлительно информирует об этом Главу (Раиса) Республики Татарстан.

10. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае, если подготовка и проведение выборов после их назначения в соответствии с частью 8 настоящей статьи могут представлять угрозу жизни и здоровью граждан Российской Федерации, выборы откладываются по решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации, о чем она незамедлительно информирует Президента Российской Федерации.

11. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае устранения обстоятельств, послуживших основанием для отложения выборов, избирательная кампания может быть возобновлена по решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации в порядке, предусмотренном частями 5 – 8 настоящей статьи.»;

3) часть 13 статьи 10 изложить в следующей редакции:

«13. В целях обеспечения реализации положений Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», настоящего Кодекса государственные органы, органы местного самоуправления, государственные и муниципальные учреждения, а также их должностные лица обязаны оказывать комиссиям содействие в реализации их полномочий, в частности на безвозмездной основе предоставлять необходимые помещения (при предоставлении помещений территориальным, окружным и участковым комиссиям – без возмещения и оплаты комиссиями затрат на использование помещений и оплату коммунальных услуг), в том числе для хранения избирательной документации (до передачи указанной документации в архив либо уничтожения по истечении сроков хранения, установленных законом) и технологического оборудования участковых комиссий, обеспечивать охрану предоставляемых помещений и указанной документации и оборудования, а также предоставлять на безвозмездной основе транспортные средства, средства связи, техническое оборудование.»;

4) в статье 12:

а) дополнить частью 1¹ следующего содержания:

«1¹. По решению Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, согласованному с Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, полномочия комиссии, организующей подготовку и проведение выборов в органы местного самоуправления на территории города Казани, могут быть возложены на Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан.»;

б) дополнить частью 9¹ следующего содержания:

«9¹. В случае исполнения полномочий комиссии, организующей подготовку и проведение выборов в органы местного самоуправления на территории города

Казани, Центральная избирательная комиссия Республики Татарстан осуществляет полномочия, предусмотренные статьей 108 настоящего Кодекса.»;

5) в статье 16:

а) в части 6 слова «с частью 6¹» заменить словами «с частью 6¹ или 6¹⁻¹»;

б) дополнить частью 6¹⁻¹ следующего содержания:

«6¹⁻¹. Для обеспечения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан могут быть сформированы специальные участковые комиссии. Такие комиссии могут быть сформированы в том числе из числа работников мест содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых, либо полномочия таких участковых комиссий могут быть возложены на иные участковые комиссии.»;

6) часть 9 статьи 17 дополнить предложением следующего содержания: «Председатель участковой комиссии, сформированной в соответствии с частью 6¹⁻¹ статьи 16 настоящего Кодекса, назначается на должность из числа членов комиссии с правом решающего голоса и освобождается от должности решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан.»;

7) в части 1² статьи 21 слова «или возмездного гражданско-правового» исключить;

8) в статье 22:

а) в части 5 первое предложение после слов «участковую комиссию, территориальную комиссию и окружную комиссию» дополнить словами «(за исключением случая возложения полномочий окружной избирательной комиссии на Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан)»;

б) дополнить частью 9 следующего содержания:

«9. Фото- и (или) видеосъемка должна осуществляться лицами, имеющими в соответствии с настоящим Кодексом право на ее осуществление, таким образом, чтобы не нарушалась тайна голосования и отсутствовала возможность контроля за волеизъявлением избирателей, а также чтобы сохранялась конфиденциальность персональных данных, которые содержатся в списках избирателей и иных документах, содержащих конфиденциальную информацию, отнесенную к таковой в порядке, установленном федеральным законом.»;

9) в статье 27:

а) часть 4 дополнить предложением следующего содержания: «В местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых для проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹

настоящего Кодекса, избирательные участки могут образовываться Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

б) дополнить частью 4¹ следующего содержания:

«4¹. При проведении выборов в органы государственной власти Республики Татарстан по решению Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан для голосования избирателей могут образовываться избирательные участки за пределами территории Республики Татарстан, где такие избиратели обладают активным избирательным правом. Центральная избирательная комиссия Республики Татарстан вправе сформировать одну либо несколько территориальных комиссий для руководства деятельностью участковых комиссий, сформированных на избирательных участках, предусмотренных настоящей частью. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» особенности образования указанных избирательных участков, формирования участковых комиссий на данных участках (возложения полномочий участковых комиссий данных участков на участковые комиссии, сформированные в иных субъектах Российской Федерации), составления списков избирателей, составления протоколов об итогах голосования (формирования данных об итогах такого голосования), обработки итогов голосования, определения результатов выборов, а также иные особенности подготовки и проведения голосования, в том числе досрочного голосования, на указанных избирательных участках устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

10) в статье 29:

а) абзац второй части 15¹ после слов «печатью участковой комиссии» дополнить словами «, или указанная копия может быть изготовлена в электронном виде, и в таком случае она подписывается электронными подписями председателя, секретаря участковой комиссии»;

б) часть 17¹ признать утратившей силу;

в) дополнить частью 17² следующего содержания:

«17². В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, списки избирателей составляются в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

11) статью 47 дополнить частью 13 следующего содержания:

«13. В случае появления судимости у зарегистрированного кандидата такой кандидат обязан не позднее 18 часов по местному времени дня, следующего за днем появления судимости, представить в зарегистрировавшую его избирательную комиссию сведения об указанной судимости в письменной форме. Сведения об указанной судимости кандидата могут быть представлены также лицами, которые в

соответствии с частью 2 статьи 49 настоящего Кодекса вправе выступать от имени кандидата.»;

12) часть 5 статьи 52 после слов «Полномочия доверенных лиц» дополнить словами «, в том числе указанные в части 1 статьи 21 настоящего Кодекса,», после слова «прекращаются» дополнить словами «одновременно с прекращением агитационного периода, а также досрочно»;

13) часть 2 статьи 73 дополнить словами «, а также с учетом требований, установленных Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, должны быть определены места для наблюдателей и указанных в части 1² статьи 21 настоящего Кодекса представителей средств массовой информации»;

14) в статье 75:

а) часть 16 после слов «передачи бюллетеней» дополнить словами «, за исключением случая проведения дистанционного электронного голосования в соответствии со статьей 76² настоящего Кодекса», дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «В этом случае количество передаваемых бюллетеней определяется решением организующей выборы комиссии, если иное не установлено федеральным законом.»;

б) дополнить частью 21¹ следующего содержания:

«21¹. В случае проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, и в случае проведения голосования на избирательных участках, указанных в части 4¹ статьи 27 настоящего Кодекса, допускается изготовление избирательной документации, включая бюллетени, непосредственно участковой комиссией, при этом положения части 3 настоящей статьи могут не применяться. Решение об изготовлении избирательной документации с указанием необходимого тиража и сроков изготовления бюллетеней принимается участковой комиссией по согласованию с вышестоящей комиссией.»;

15) в статье 76:

а) часть 2¹ после слов «воинских частях,» дополнить словами «а также на избирательных участках, образованных для проведения голосования, предусмотренного частью 19 настоящей статьи и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса,»;

б) дополнить частью 19 следующего содержания:

«19. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении выборов голосование избирателей, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах соответствующего избирательного округа, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона

«Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

16) статью 76¹ дополнить частью 17 следующего содержания:

«17. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении выборов досрочное голосование избирателей, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах соответствующего избирательного округа, осуществляется в порядке и сроки, установленные Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, с учетом требований Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

17) в статье 77:

а) часть 2 дополнить предложением следующего содержания: «В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» указанный реестр может быть составлен в электронном виде в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

б) дополнить частью 19 следующего содержания:

«19. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении выборов голосование вне помещения для голосования избирателей, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах соответствующего избирательного округа, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

18) статью 79 дополнить частью 30¹ следующего содержания:

«30¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, особенности составления протокола участковой комиссии об итогах голосования (формирования данных об итогах такого голосования) устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

19) статью 80 дополнить частью 16 следующего содержания:

«16. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса,

особенности составления сводной таблицы и протокола об итогах голосования (о результатах выборов) вышестоящей комиссией с учетом данных об итогах голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

20) часть 1 статьи 81 дополнить новым вторым предложением следующего содержания: «В случае проведения голосования, предусмотренного частью 19 статьи 76 и (или) частью 19 статьи 77 настоящего Кодекса, и (или) досрочного голосования, предусмотренного частью 17 статьи 76¹ настоящего Кодекса, протокол о результатах выборов, сводная таблица должны включать данные такого голосования.»;

21) статью 89 дополнить частью 8 следующего содержания:

«8. Минимальный размер добровольных пожертвований граждан и юридических лиц составляет 3 процента от величины прожиточного минимума на душу населения в целом по Российской Федерации.»;

22) в части 1 статьи 101 слова «доверенным лицам кандидатов, политических партий,» исключить;

23) в части 2 статьи 102 слова «во второе воскресенье сентября, а в год проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации очередного созыва – в день голосования на этих выборах» заменить словами «в предусмотренный частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса день голосования», дополнить предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие повторные выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 статьи 6 настоящего Кодекса.»;

24) в части 2 статьи 104 слова «на второе воскресенье сентября, а в год проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации очередного созыва – на день голосования на этих выборах» заменить словами «на предусмотренный частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса день голосования», дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие дополнительные выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 статьи 6 настоящего Кодекса.»;

25) статью 104⁶ дополнить частью 6 следующего содержания:

«6. Минимальный размер добровольных пожертвований граждан и юридических лиц составляет 3 процента от величины прожиточного минимума на душу населения в целом по Российской Федерации.»;

26) в части 1 статьи 104¹⁴ слова «доверенным лицам кандидатов,» исключить;

27) в части 2 статьи 104¹⁶ слова «во второе воскресенье сентября, а в год проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации очередного созыва – в день голосования на этих выборах» заменить словами «в предусмотренный частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса день голосования», дополнить предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие повторные выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 статьи 6 настоящего Кодекса.»;

28) статью 106 дополнить частью 9 следующего содержания:

«9. Минимальный размер добровольных пожертвований граждан и юридических лиц составляет 3 процента от величины прожиточного минимума на душу населения в целом по Российской Федерации.»;

29) в статье 108:

а) в абзаце первом слова «Территориальная комиссия» заменить словами «1. Территориальная комиссия»;

б) дополнить частью 2 следующего содержания:

«2. Если на территории муниципального образования сформировано несколько территориальных комиссий, полномочия по подготовке и проведению выборов в органы местного самоуправления данного муниципального образования решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан возлагаются на одну из территориальных комиссий.»;

30) абзац второй части 5 статьи 108¹ изложить в следующей редакции:

«Если на территории муниципального образования сформировано несколько территориальных комиссий, по решению Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан полномочия окружных комиссий могут возлагаться на указанные территориальные комиссии.»;

31) в части 1 статьи 121 слова «доверенным лицам кандидатов, избирательных объединений,» исключить;

32) в части 2 статьи 123 слова «на второе воскресенье сентября, а в год проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации очередного созыва – на день голосования на этих выборах» заменить словами «на предусмотренный частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса день голосования», дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие дополнительные выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 статьи 6 настоящего Кодекса.»;

33) в части 1 статьи 128 слова «доверенным лицам кандидатов, избирательных объединений,» исключить;

34) в части 2 статьи 129 слова «во второе воскресенье сентября, а в год проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации очередного созыва – в день голосования на этих выборах» заменить словами «в предусмотренный частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса день голосования», дополнить предложением следующего содержания: «При этом в период, который начинается за пять месяцев до предусмотренного частью 2 статьи 6 настоящего Кодекса дня голосования и заканчивается через месяц после указанного дня голосования, такие повторные выборы не могут быть проведены в иной день, кроме указанного дня голосования, и назначаются на указанный день с учетом положений, предусмотренных частями 4 – 7 статьи 6 настоящего Кодекса.».

Статья 2

Внести в Закон Республики Татарстан от 9 августа 2003 года № 33-ЗРТ «О референдуме Республики Татарстан» (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2003, № 8; 2005, № 3 (I часть); 2008, № 6; 2010, № 10 (II часть); 2011, № 8 (I часть), № 12 (I часть); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019, № 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I) следующие изменения:

1) пункт 1 статьи 10 дополнить словами «, за исключением случаев, предусмотренных пунктами 7 и 10 статьи 15¹ настоящего Закона»;

2) в статье 15¹:

а) наименование изложить в следующей редакции:

«Статья 15¹. Проведение референдума при введении режима повышенной готовности или чрезвычайной ситуации, военного положения»;

б) дополнить пунктами 4 – 10 следующего содержания:

4. В соответствии с Федеральным законом при введении военного положения в соответствии с Федеральным конституционным законом от 30 января 2002 года № 1-ФКЗ «О военном положении» Глава (Раис) Республики Татарстан вправе не ранее чем за 130 дней и не позднее чем за 90 дней до дня голосования направить в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации предложение о проведении референдума на территории Республики Татарстан.

5. В соответствии с Федеральным законом Центральная избирательная комиссия Российской Федерации не позднее чем через пять дней со дня поступления предложения, предусмотренного пунктом 4 настоящей статьи, проводит консультации с федеральным органом исполнительной власти, осуществляющим функции по выработке и реализации государственной политики, нормативно-правовому регулированию в области обороны, и федеральным органом исполнительной власти в области обеспечения безопасности.

6. В соответствии с Федеральным законом по итогам консультаций, предусмотренных пунктом 5 настоящей статьи, и в течение срока, установленного указанным пунктом, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) референдума или об отклонении предложения Главы (Раиса) Республики Татарстан о его проведении.

7. В соответствии с Федеральным законом Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) референдума на территории Республики Татарстан с учетом сроков, установленных пунктом 6 настоящей статьи, о чем незамедлительно информирует Президента Российской Федерации. При этом референдум организуется и проводится комиссией соответствующего уровня.

8. В соответствии с Федеральным законом в случае, если по итогам консультаций, предусмотренных пунктом 5 настоящей статьи, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации отклонит предложение Главы (Раиса) Республики Татарстан о проведении референдума, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации незамедлительно информирует об этом Главу (Раиса) Республики Татарстан.

9. В соответствии с Федеральным законом в случае, если подготовка и проведение референдума после его назначения в соответствии с пунктом 7 настоящей статьи могут представлять угрозу жизни и здоровью граждан Российской Федерации, референдум откладывается по решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации, о чем она незамедлительно информирует Президента Российской Федерации.

10. В соответствии с Федеральным законом в случае устранения обстоятельств, послуживших основанием для отложения референдума, кампания референдума может быть возобновлена по решению Центральной избирательной

комиссии Российской Федерации в порядке, предусмотренном пунктами 4 – 7 настоящей статьи.»;

3) пункт 11 статьи 16 изложить в следующей редакции:

«11. В целях обеспечения реализации положений Федерального закона, настоящего Закона государственные органы, органы местного самоуправления, государственные и муниципальные учреждения, а также их должностные лица обязаны оказывать комиссиям содействие в реализации их полномочий, в частности на безвозмездной основе предоставлять необходимые помещения (при предоставлении помещений территориальным и участковым комиссиям – без возмещения и оплаты комиссиями затрат на использование помещений и оплату коммунальных услуг), в том числе для хранения документации референдума (до передачи указанной документации в архив либо уничтожения по истечении сроков хранения, установленных законом) и технологического оборудования участковых комиссий, обеспечивать охрану предоставляемых помещений и указанной документации и оборудования, а также предоставлять на безвозмездной основе транспортные средства, средства связи, техническое оборудование.»;

4) статью 17 дополнить пунктом 3 следующего содержания:

«3. Для обеспечения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан могут быть сформированы специальные участковые комиссии. Такие комиссии могут быть сформированы в том числе из числа работников мест содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых, либо полномочия таких участковых комиссий могут быть возложены на иные участковые комиссии.»;

5) в статье 22:

а) в пункте 1² слова «или возмездного гражданско-правового» исключить;

б) дополнить пунктом 14 следующего содержания:

«14. Фото- и (или) видеосъемка должна осуществляться лицами, имеющими в соответствии с настоящим Законом право на ее осуществление, таким образом, чтобы не нарушалась тайна голосования и отсутствовала возможность контроля за волеизъявлением участников референдума, а также чтобы сохранялась конфиденциальность персональных данных, которые содержатся в списках участников референдума и иных документах, содержащих конфиденциальную информацию, отнесенную к таковой в порядке, установленном федеральным законом.»;

б) в статье 26:

а) абзац второй пункта 13¹ после слов «печатью участковой комиссии» дополнить словами «, или указанная копия может быть изготовлена в электронном виде, и в таком случае она подписывается электронными подписями председателя, секретаря участковой комиссии»;

б) пункт 15¹ признать утратившим силу;

в) дополнить пунктом 15² следующего содержания:

«15². В соответствии с Федеральным законом в случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, списки участников референдума составляются в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

7) пункт 2 статьи 27 дополнить предложением следующего содержания: «В местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых для проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, участки референдума могут образовываться Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

8) пункт 2 статьи 47 дополнить словами «, а также с учетом требований, установленных Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, должны быть определены места для наблюдателей и указанных в пункте 1² статьи 22 настоящего Закона представителей средств массовой информации»;

9) в статье 49:

а) пункт 9 после слов «передачи бюллетеней» дополнить словами «, за исключением случая проведения дистанционного электронного голосования в соответствии со статьей 50² настоящего Закона», дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «В этом случае количество передаваемых бюллетеней определяется решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, если иное не установлено федеральным законом.»;

б) дополнить пунктом 12¹ следующего содержания:

«12¹. В случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, допускается изготовление документации референдума, включая бюллетени, непосредственно участковой комиссией, при этом положения пункта 3 настоящей статьи могут не применяться. Решение об изготовлении документации референдума с указанием необходимого тиража и сроков изготовления бюллетеней принимается участковой комиссией по согласованию с вышестоящей комиссией.»;

10) в статье 50:

а) пункт 2¹ после слов «воинских частях,» дополнить словами «а также на участках референдума, образованных для проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 настоящей статьи и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона,»;

б) дополнить пунктом 18 следующего содержания:

«18. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении референдума голосование участников референдума, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых

за пределами и в пределах округа референдума, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона.»;

11) в статье 51:

а) пункт 2 дополнить предложением следующего содержания: «В соответствии с Федеральным законом указанный реестр может быть составлен в электронном виде в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

б) дополнить пунктом 19 следующего содержания:

«19. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении референдума голосование вне помещения для голосования участников референдума, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах округа референдума, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона.»;

12) статью 53 дополнить пунктом 29¹ следующего содержания:

«29¹. В соответствии с Федеральным законом в случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, особенности составления протокола участковой комиссии об итогах голосования (формирования данных об итогах такого голосования) устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

13) статью 54 дополнить пунктом 10 следующего содержания:

«10. В соответствии с Федеральным законом в случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, особенности составления сводной таблицы и протокола об итогах голосования (о результатах референдума) вышестоящей комиссией с учетом данных об итогах голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

14) пункт 1 статьи 55 дополнить абзацем девятым следующего содержания:

«В случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 18 статьи 50 и (или) пунктом 19 статьи 51 настоящего Закона, протокол о результатах референдума, сводная таблица должны включать данные такого голосования.».

Статья 3

Внести в Закон Республики Татарстан от 24 марта 2004 года № 23-ЗРТ «О местном референдуме» (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2004, № 3 (II часть); 2005, № 3 (I часть); 2008, № 5 (II часть); 2010, № 10 (II часть); 2011, № 8, № 12; 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019,

№ 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I) следующие изменения:

1) в статье 18¹:

а) наименование изложить в следующей редакции:

«Статья 18¹. Проведение референдума при введении режима повышенной готовности или чрезвычайной ситуации, военного положения»;

б) дополнить пунктами 4 – 10 следующего содержания:

«4. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» при введении военного положения в соответствии с Федеральным конституционным законом от 30 января 2002 года № 1-ФКЗ «О военном положении» Глава (Раис) Республики Татарстан вправе не ранее чем за 130 дней и не позднее чем за 90 дней до дня голосования направить в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации предложение о проведении референдума.

5. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Центральная избирательная комиссия Российской Федерации не позднее чем через пять дней со дня поступления предложения, предусмотренного пунктом 4 настоящей статьи, проводит консультации с федеральным органом исполнительной власти, осуществляющим функции по выработке и реализации государственной политики, нормативно-правовому регулированию в области обороны, и федеральным органом исполнительной власти в области обеспечения безопасности.

6. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» по итогам консультаций, предусмотренных пунктом 5 настоящей статьи, и в течение срока, установленного указанным пунктом, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) референдума или об отклонении предложения Главы (Раиса) Республики Татарстан о его проведении.

7. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Центральная избирательная комиссия Российской Федерации принимает решение о назначении (проведении) референдума с учетом сроков, установленных пунктом 6 настоящей статьи, о чем незамедлительно информирует Президента Российской Федерации. При этом референдум организуется и проводится комиссией соответствующего уровня.

8. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае, если по итогам консультаций, предусмотренных пунктом 5 настоящей статьи, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации

отклонит предложение Главы (Раиса) Республики Татарстан о проведении референдума, Центральная избирательная комиссия Российской Федерации незамедлительно информирует об этом Главу (Раиса) Республики Татарстан.

9. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае, если подготовка и проведение референдума после его назначения в соответствии с пунктом 7 настоящей статьи могут представлять угрозу жизни и здоровью граждан Российской Федерации, референдум откладывается по решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации, о чем она незамедлительно информирует Президента Российской Федерации.

10. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае устранения обстоятельств, послуживших основанием для отложения референдума, кампания референдума может быть возобновлена по решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации в порядке, предусмотренном пунктами 4 – 7 настоящей статьи.»;

2) в статье 19:

а) пункт 11 изложить в следующей редакции:

«11. В целях обеспечения реализации положений Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», настоящего Закона государственные органы, органы местного самоуправления, государственные и муниципальные учреждения, а также их должностные лица обязаны оказывать комиссиям содействие в реализации их полномочий, в частности на безвозмездной основе предоставлять необходимые помещения (при предоставлении помещений территориальным и участковым комиссиям – без возмещения и оплаты комиссиями затрат на использование помещений и оплату коммунальных услуг), в том числе для хранения документации референдума (до передачи указанной документации в архив либо уничтожения по истечении сроков хранения, установленных законом) и технологического оборудования участковых комиссий, обеспечивать охрану предоставляемых помещений и указанной документации и оборудования, а также предоставлять на безвозмездной основе транспортные средства, средства связи, техническое оборудование.»;

б) дополнить пунктами 16 – 18 следующего содержания:

«16. По решению Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, согласованному с Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, полномочия комиссии, организующей подготовку и проведение референдума на территории города Казани, могут быть возложены на Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан.

17. В случае исполнения полномочий комиссии, организующей подготовку и проведение референдума на территории города Казани, Центральная избирательная комиссия Республики Татарстан осуществляет полномочия, предусмотренные статьей 20 настоящего Закона.

18. Для обеспечения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан могут быть сформированы специальные участковые комиссии. Такие комиссии могут быть сформированы в том числе из числа работников мест содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых, либо полномочия таких участковых комиссий могут быть возложены на иные участковые комиссии.»;

3) в статье 20:

а) в абзаце первом слова «Территориальная комиссия» заменить словами «1. Территориальная комиссия»;

б) дополнить пунктом 2 следующего содержания:

«2. Если на территории муниципального образования сформировано несколько территориальных комиссий, полномочия по подготовке и проведению референдума в данном муниципальном образовании решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан возлагаются на одну из территориальных комиссий.»;

4) в статье 24:

а) в пункте 1² слова «или возмездного гражданско-правового» исключить;

б) дополнить пунктом 14 следующего содержания:

«14. Фото- и (или) видеосъемка должна осуществляться лицами, имеющими в соответствии с настоящим Законом право на ее осуществление, таким образом, чтобы не нарушалась тайна голосования и отсутствовала возможность контроля за волеизъявлением участников референдума, а также чтобы сохранялась конфиденциальность персональных данных, которые содержатся в списках участников референдума и иных документах, содержащих конфиденциальную информацию, отнесенную к таковой в порядке, установленном федеральным законом.»;

5) пункт 4 статьи 25 дополнить предложением следующего содержания: «Председатель участковой комиссии, сформированной в соответствии с пунктом 18 статьи 19 настоящего Закона, назначается на должность из числа членов комиссии с правом решающего голоса и освобождается от должности решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан.»;

б) в статье 27:

а) абзац второй пункта 14¹ после слов «печатью участковой комиссии» дополнить словами «, или указанная копия может быть изготовлена в электронном виде, и в таком случае она подписывается электронными подписями председателя, секретаря участковой комиссии»;

б) дополнить пунктом 16¹ следующего содержания:

«16¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, списки участников референдума составляются в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

7) пункт 2 статьи 28 дополнить предложением следующего содержания: «В местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых для проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, участки референдума могут образовываться Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

8) пункт 2 статьи 49 дополнить словами «, а также с учетом требований, установленных Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, должны быть определены места для наблюдателей и указанных в пункте 1² статьи 24 настоящего Закона представителей средств массовой информации»;

9) в статье 51:

а) пункт 8 после слов «передачи бюллетеней» дополнить словами «, за исключением случая проведения дистанционного электронного голосования в соответствии со статьей 52² настоящего Закона», дополнить новым пятым предложением следующего содержания: «В этом случае количество передаваемых бюллетеней определяется решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, если иное не установлено федеральным законом.»;

б) дополнить пунктом 11¹ следующего содержания:

«11¹. В случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, допускается изготовление документации референдума, включая бюллетени, непосредственно участковой комиссией, при этом положения пункта 3 настоящей статьи могут не применяться. Решение об изготовлении документации референдума с указанием необходимого тиража и сроков изготовления бюллетеней принимается участковой комиссией по согласованию с вышестоящей комиссией.»;

10) в статье 52:

а) пункт 2¹ после слов «воинских частях,» дополнить словами «а также на участках референдума, образованных для проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 настоящей статьи и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона,»;

б) дополнить пунктом 15 следующего содержания:

«15. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении референдума голосование участников референдума, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах округа референдума, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

11) статью 52¹ дополнить пунктом 17 следующего содержания:

«17. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении референдума досрочное голосование участников референдума, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах округа референдума, осуществляется в порядке и сроки, установленные Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, с учетом требований Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

12) в статье 53:

а) пункт 2 дополнить предложением следующего содержания: «В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» указанный реестр может быть составлен в электронном виде в порядке, установленном Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

б) дополнить пунктом 19 следующего содержания:

«19. По решению Центральной избирательной комиссии Российской Федерации при проведении референдума голосование вне помещения для голосования участников референдума, которые находятся в местах содержания под стражей подозреваемых и обвиняемых за пределами и в пределах округа референдума, осуществляется в установленном ею порядке с учетом требований Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».»;

13) статью 55 дополнить пунктом 29¹ следующего содержания:

«29¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» в случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, особенности составления протокола участковой комиссии об итогах голосования (формирования данных об итогах такого голосования) устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.»;

14) пункт 6 статьи 56 дополнить абзацем шестым следующего содержания:

«В случае проведения голосования, предусмотренного пунктом 15 статьи 52 и (или) пунктом 19 статьи 53 настоящего Закона, и (или) досрочного голосования, предусмотренного пунктом 17 статьи 52¹ настоящего Закона, протокол о результатах референдума, сводная таблица должны включать данные такого голосования.».

Статья 4

Внести в абзац шестой части 5 статьи 21 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2004, № 7 (II часть); 2005, № 2, № 4 (I часть), № 6 (II часть), № 11; 2006, № 4, № 7 (I часть); 2007, № 7 (I часть), № 8; 2008, № 1; 2009, № 1, № 12 (I часть); 2010, № 7 (II часть), № 12 (II часть); 2011, № 3, № 11 (I часть); 2012, № 7 (I часть), № 11 (I часть); 2013, № 3, № 7, № 12 (I часть); 2014, № 5, № 11 (VI часть); 2015, № 7 (I часть), № 11 (I часть); 2016, № 3, № 5, № 6 (I часть), № 9 (II часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2017, № 1 (часть I), № 27 (часть I), № 55 (часть I), № 76 (часть I); 2018, № 1 (часть I), № 22 (часть I), № 54 (часть I), № 78 (часть I), № 92 (часть I); 2019, № 19 (часть I); 2020, № 1 (часть I), № 4 (часть I), № 37 (часть I), № 57 (часть I), № 77 (часть I); 2021, № 1 (часть I), № 29 (часть I), № 36 (часть I), № 57 (часть I), № 77 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 17 (часть I), № 24 (часть I); 2023, № 3 (часть I), № 27 (часть I) изменение, заменив слова «должны быть проведены не позднее чем через один год со дня его создания» словами «проводятся в сроки, предусмотренные законодательством о выборах и референдумах».

Статья 5

Настоящий Закон вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава (Райс)
Республики Татарстан

Р.Н. Минниханов

Казань, Кремль
29 сентября 2023 года
№ 90-ЗРТ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгөрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2023 елның 14 сентябрендә
кабул ителде

1 статья

Татарстан Республикасы Сайлау кодексына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2007, № 5, № 12 (I өлеш); 2010, № 6 (I өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2012, № 6 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 4, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 27 (I өлеш), № 52 (I өлеш), № 55 (I өлеш); 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 2 (I өлеш), № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 48 (I өлеш) түбәндәге үзгөрешләрне кертәргә:

1) 6 статьяда:

а) 3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлө өстәргә: «Бу чакта әлеге статьяның 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда муниципаль берәмлек башлыгын вакытыннан алда сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге статьяның 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмәләрне исәпкә алып, шушы көнгә билгеләнә.»;

б) 3¹ өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлө өстәргә: «Бу чакта әлеге статьяның 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда шундый сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге статьяның 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмәләрне исәпкә алып, шушы көнгә билгеләнә.»;

2) 6¹ статьяда:

а) исемне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6¹ статья. Югары эзерлек яисә гадәттән тыш хәл, хәрби хәл режимы кертелгәндә сайлаулар үткөрү»;

б) түбәндәге эчтөлөклә 5 – 11 өлешләр өстөргә:

«5. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, «Хәрби хәл турында» 2002 елның 30 гыйнварындагы 1-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон нигезендә хәрби хәл кертелгәндә, Татарстан Республикасы Рәисе тавыш бирү көненә кадәр иң күбә 130 көн һәм кимендә 90 көн кала Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә Татарстан Республикасы территориясендә сайлаулар үткөрү турында тәкъдим жиберергә хокуклы.

6. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе әлегә статьяның 5 өлешендә каралган тәкъдим керткән көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча оборона өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру, норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы һәм иминлек тәмин итү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органы белән консультацияләр үткөрә.

7. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә әлегә статьяның 6 өлешендә каралган консультацияләр нәтижәсе буенча һәм күрсәтелгән өлештә билгеләнгән срок дәвамында Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тиешле сайлауларны билгеләү (үткөрү) турында (шул исәптән сайлау гамәлләре срокларын кыскарту мөмкинлегенә белән) яисә Татарстан Республикасы Рәисенә аларны үткөрү хакындагы тәкъдимен кире кагу турында карар кабул итә.

8. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе, әлегә статьяның 7 өлешендә һәм әлегә Кодексның 6 статьясындагы 5 өлешендә билгеләнгән срокларны истә тотып, Татарстан Республикасы территориясендә сайлауларны билгеләү (үткөрү) турында карар кабул итә, бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә. Бу чакта сайлаулар тиешле дәрәжәдәге комиссия тарафыннан оештырыла һәм үткөрелә.

9. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлегә статьяның 6 өлешендә каралган консультацияләр нәтижәсе буенча Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы Рәисенә сайлаулар үткөрү турындагы тәкъдимен кире каккан очракта, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе бу хакта кичекмәстән Татарстан Республикасы Рәисенә хәбәр итә.

10. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон

нигезендә, әлеге статьяның 8 өлеше нигезендә сайлаулар билгеләнгәннән соң аларны оештыру һәм үткөрү Россия Федерациясе гражданның гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырса, сайлаулар Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән кичектерелә, ул бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә.

11. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, сайлауларны кичектереп тору өчен нигез булган хәлләр бетерелгән очракта, сайлау кампаниясе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән әлеге статьяның 5 – 8 өлешләрендә каралган тәртиптә яңадан башлангыч мөмкин.»;

3) 10 статьяның 13 өлешен түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«13. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон, әлеге Кодекс нигезләмәләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү максатларында дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, дәүләт учреждениеләре һәм муниципаль учреждениеләр, шулай ук аларның вазыйфай затлары комиссияләргә вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда ярдәм күрсәтергә тиеш, аерым алганда, түләүсез нигездә кирәкле биналар (биналарны территория, округ һәм участок комиссияләренә биргәндә – биналардан файдалану чыгымнары һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләү комиссияләр тарафыннан капланмый һәм түләми), шул исәптән участок комиссияләренә сайлау документларын (күрсәтелгән документларны архивка тапшырганчы йә законда билгеләнгән саклау вакытлары узып юкка чыгарганчы) һәм технологик жиһазларын саклау өчен, бирергә, бирелә торган биналарны һәм күрсәтелгән документларны һәм жиһазларны сак белән тәмин итәргә, шулай ук түләүсез нигездә транспорт чаралары, элемент чаралары, техник жиһазлар бирергә тиеш.»;

4) 12 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 1¹ өлеш өстәргә:

«1¹. Казан шәһәре территориясендә жирле үзидарә органнарына сайлаулар әзерләүне һәм үткөрүне оештыручы комиссия вәкаләтләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе белән килештерелгән карары нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә тапшырылырга мөмкин.»;

б) түбәндәге эчтәлекле 9¹ өлеш өстәргә:

«9¹. Казан шәһәре территориясендә жирле үзидарә органнарына сайлаулар әзерләүне һәм үткөрүне оештыручы комиссия вәкаләтләрен үтәгән очракта Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе әлеге Кодексның 108 статьясында каралган вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.»;

5) 16 статьяда:

а) 6 өлештә «б¹ өлеше» сүзләрен «б¹ яисә б¹⁻¹ өлеше» сүзләренә алмаштырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле б¹⁻¹ өлеш өстәргә:

«б¹⁻¹. Әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне тәэмин итү өчен Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан махсус участок комиссияләре төзелергә мөмкин. Мондый комиссияләр шул исәптән шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннары хезмәткәрләре арасынан төзелергә мөмкин, йә мондый участок комиссияләренә вәкаләтләре башка участок комиссияләренә йөкләнә ала.»;

б) 17 статьяның 9 өлешенә түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Әлеге Кодексның 16 статьясындагы б¹⁻¹ өлеше нигезендә төзелгән участок комиссиясе рәисе вазыйфага комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары арасынан билгеләп куела һәм вазыйфадан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән азат ителә.»;

7) 21 статьяның 1² өлешендә «яисә түләүле граждан-хокук» сүзләрен төшереп калдырырга;

8) 22 статьяда:

а) 5 өлештә беренче жөмләдә «һәр участок комиссиясенә, территория комиссиясенә һәм округ комиссиясенә» сүзләреннән соң «(округ сайлау комиссиясе вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә йөкләү очрагынан тыш)» сүзләрен өстәргә;

б) түбәндәге эчтәлекле 9 өлеш өстәргә:

«9. Фото һәм (яисә) видеога төшерү әлеге Кодекс нигезендә аны башкарырга хокукы булган затлар тарафыннан тавыш бирү сәре бозылмаслык һәм сайлаучыларның ихтыяр күрсәтүен контрольдә тоту мөмкинлегенә булмаслык итеп, шулай ук сайлаучылар исемлекләренә кертелгән һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә конфиденциаль мәгълүматка кертелгән мәгълүматы булган башка документлардагы персонал белешмәләренә конфиденциальгә сакланырлык итеп гамәлгә ашырылырга тиеш.»;

9) 27 статьяда:

а) 4 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөрү өчен сайлау комиссияләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан төзелергә мөмкин.»;

б) түбәндәге эчтәлекле 4¹ өлеш өстәргә:

«4¹. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар уздырганда Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән актив сайлау хокукына ия булган Татарстан Республикасыннан читтәге территорияләрдәге сайлаучылар тавыш бирү өчен сайлау участоклары төзелергә мөмкин. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе әлеге өлештә каралган сайлау участокларында төзелгән участок комиссияләренең эшчәнлегенә җитәкчелек итү өчен бер йә берничә территория комиссиясе төзергә хокуклы. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә күрсәтелгән сайлау участокларын төзү, бу участокларда участок комиссияләрен төзү (бу участоклардагы участок комиссияләренең вәкаләтләрен Россия Федерациясенең башка субъектларында төзелгән участок комиссияләренә йөкләү), сайлаучылар исемлекләрен төзү, тавыш бирү йомгаклары турында беркетмәләр төзү (мондый тавыш бирү йомгаклары турындагы белешмәләрне булдыру), тавыш бирү нәтиҗәләрен эшкәртү, сайлауларның нәтиҗәләрен билгеләү үзенчәлекләре, шулай ук күрсәтелгән сайлау участокларында тавыш бирүне, шул исәптән вакытыннан алда тавыш бирүне, әзерләүнең һәм үткөрүнең башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

10) 29 статьяда:

а) 15¹ өлешнең икенче абзацында «таныклана» сүзеннән соң «, яисә мондый күчермә электрон рәвештә әзерләнергә мөмкин, бу очракта ул участок комиссиясе рәисенең, секретареның электрон имзасы белән имзалана» сүзләрен өстәргә;

б) 17¹ өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

в) түбәндәге эчтәлекле 17² өлеш өстәргә:

«17². «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткәргән очракта, сайлаучылар исемлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә төзелә.»;

11) 47 статьяга түбәндәге эчтәлекле 13 өлеш өстәргә:

«13. Теркәлгән кандидат хөкем ителгән очракта, мондый кандидат хөкем ителгән көннән соң килгән көннең җирле вакыт буенча 18 сәгатеннән дә соңга калмыйча бу хөкем ителү турында үзен теркәгән сайлау комиссиясенә язмага белешмә тапшырырга тиеш. Кандидатның әлеге хөкем ителүе турында белешмәләр шулай ук әлеге Кодексның 49 статьясындагы 2 өлешендә кандидат исемнән эш итү хокукы булган затлар тарафыннан да тапшырылырга мөмкин.»;

12) 52 статьяның 5 өлешендә «Ышанычлы затларның вәкаләтләре» сүзләреннән соң «, шул исәптән әлеге Кодексның 21 статьясындагы 1 өлешендә

күрсәтелгәннәре,» сүзләрен өстөргә, «бергә» сүзеннән соң «агитация чоры төмамлану белән бер үк вакытта, шулай ук вакытыннан алда» сүзләрен өстөргә;

13) 73 статьяның 2 өлешендә «зал булырга» сүзләреннән соң «, шулай ук, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән таләпләргә исәпкә алып, күзәтүчеләр һәм әлеге Кодексның 21 статьясындагы 1² өлешендә күрсәтелгән массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен урыннар билгеләнергә» сүзләрен өстөргә;

14) 75 статьяда:

а) 16 өлештә «кимрәк була алмый» сүзләреннән соң «, моңа әлеге Кодексның 76² статьясы нигезендә дистанцион рәвештә электрон тавыш бирүне үткөрү очрагы керми» сүзләрен өстөргә, түбәндәге эчтәлеккә яңа өченче жөмлө өстөргә: «Бу очракта тапшырыла торган бюллетеньнәр саны, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, сайлауларны оештыручы комиссия карары белән билгеләнә.»;

б) түбәндәге эчтәлеккә 21¹ өлеш өстөргә:

«21¹. Әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөргән очракта һәм әлеге Кодексның 27 статьясындагы 4¹ өлешендә күрсәтелгән сайлау участокларында тавыш бирүне үткөргәндә сайлау документларын, бюллетеньнәргә дә кертеп, турыдан-туры участок комиссиясе тарафыннан әзерләү рөхсәт ителә, бу чакта әлеге статьяның 3 өлеше нигезләмәләре кулланылмаска мөмкин. Сайлау документларын әзерләү турында карар, бюллетеньнәргә кирәкле булган тиражын һәм аларны әзерләү срокларын күрсәтеп, югарырак комиссия белән килештереп, участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

15) 76 статьяда:

а) 2¹ өлештә «сайлау участокларында» сүзләреннән соң «, шулай ук әлеге статьяның 19 өлешендә һәм (яисә) әлеге Кодексның 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөрү өчен төзелгән сайлау участокларында» сүзләрен өстөргә;

б) түбәндәге эчтәлеккә 19 өлеш өстөргә:

«19. Тиешле сайлау округыннан читтә һәм тиешле сайлау округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарындагы сайлаучыларның сайлаулар үткөргәндә тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән төртиптә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

16) 76¹ статьяга түбәндәге эчтәлеккә 17 өлеш өстөргә:

«17. Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән, тиешле сайлау округыннан читтә һәм тиешле сайлау округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарындагы сайлаучыларның сайлаулар үткәргәндә вакытыннан алда тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.»;

17) 77 статьяда:

а) 2 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә жөмлө өстәргә: «Күрсәтелгән реестр «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә электрон рәвештә төзелергә мөмкин.»;

б) түбәндәге эчтәлеккә 19 өлеш өстәргә:

«19. Тиешле сайлау округыннан читтә һәм тиешле сайлау округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарындагы сайлаучыларның сайлаулар үткәргәндә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

18) 79 статьяга түбәндәге эчтәлеккә 30¹ өлеш өстәргә:

«30¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткәргән очракта, тавыш бирү йомгаклары турында участок комиссиясе беркетмәсен төзү (мондый тавыш бирү йомгаклары турындагы белешмәләрне формалаштыру) үзәнчәлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

19) 80 статьяга түбәндәге эчтәлеккә 16 өлеш өстәргә:

«16. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткәргән очракта, югарырак комиссия тарафыннан, әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирү һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда

тавыш бирү йомгаклары турында белешмөлөрне исәпкә алып, жыелма таблица һәм тавыш бирү йомгаклары турында (сайлаулар нәтижәләре хақында) беркетмә төзү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

20) 81 статьяның 1 өлешендә түбәндәге эчтәлекле яңа икенче жөмлө өстөргә: «Әлеге Кодексның 76 статьясындагы 19 өлешендә һәм (яисә) 77 статьясындагы 19 өлешендә каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 17 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөргән очракта сайлаулар нәтижәләре турында беркетмәгә, жыелма таблицага мондый тавыш бирү белешмөләре кертелергә тиеш.»;

21) 89 статьяга түбәндәге эчтәлекле 8 өлеш өстөргә:

«8. Гражданның һәм юридик затларның ирекле иганәләренәң минималь күләме тулаем Россия Федерациясе буенча жан башына яшәү минимумы күләменәң 3 процентын тәшкил итә.»;

22) 101 статьяның 1 өлешендә «кандидатларның ышанычлы затларына, сәяси партияләргә,» сүзләрен төшереп калдырырга;

23) 102 статьяның 2 өлешендә «сентябрьнең икенче якшәмбесендә, ә чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниеһе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендә» сүзләрен «әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көнендә» сүзләренә алмаштырырга, түбәндәге эчтәлекле жөмлө өстөргә: «Бу чакта әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненнән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда мондый кабат сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненнән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмөләрне исәпкә алып, күрсәтелгән көнгә билгеләнә.»;

24) 104 статьяның 2 өлешендә «сентябрьнең икенче якшәмбесенә, ә чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниеһе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көненә» сүзләрен «әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә» сүзләренә алмаштырырга, түбәндәге эчтәлекле яңа өченче жөмлө өстөргә: «Бу чакта әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненнән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда мондый өстәмә сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненнән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмөләрне исәпкә алып, күрсәтелгән көнгә билгеләнә.»;

25) 104^б статьяга түбәндәге эчтәлекле 6 өлеш өстөргә:

«6. Гражданнарның һәм юридик затларның ирекле иганәләренен минималь күләме тулаем Россия Федерациясе буенча жан башына яшәү минимумы күләменен 3 процентын тәшкил итә.»;

26) 104¹⁴ статьяның 1 өлешендә «кандидатларның ышанычлы затларына,» сүзләрен төшереп калдырырга;

27) 104¹⁶ статьяның 2 өлешендә «сентябрьнең икенче якшәмбесендә, ө чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендә» сүзләрен «әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көнендә» сүзләренә алмаштырырга, түбәндәге эчтәлекке жөмлө өстөргә: «Бу чакта әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненнән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда мондый кабат сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненнән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмәләренә исәпкә алып, күрсәтелгән көнгә билгеләнә.»;

28) 106 статьяга түбәндәге эчтәлекке 9 өлеш өстөргә:

«9. Гражданнарның һәм юридик затларның ирекле иганәләренен минималь күләме тулаем Россия Федерациясе буенча жан башына яшәү минимумы күләменен 3 процентын тәшкил итә.»;

29) 108 статьяда:

а) беренче абзацта «Жирле үзидарә органнарына» сүзләрен «1. Жирле үзидарә органнарына» сүзләренә алмаштырырга;

б) түбәндәге эчтәлекке 2 өлеш өстөргә:

«2. Муниципаль берәмлек территориясендә берничә территория комиссиясе төзелгән булса, әлеге муниципаль берәмлектә жирле үзидарә органнарына сайлауларны өзерләү һәм үткөрү вәкаләтләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән территория комиссияләренен берәрсенә йөкләнә.»;

30) 108¹ статьяның 5 өлешендәге икенче абзацын түбәндәге редакциядә бөян итөргә:

«Муниципаль берәмлек территориясендә берничә территория комиссиясе төзелгән булса, округ комиссияләренен вәкаләтләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән күрсәтелгән территория комиссияләренә йөкләнергә мөмкин.»;

31) 121 статьяның 1 өлешендә «кандидатларның, сайлау берләшмәләренен ышанычлы затларына,» сүзләрен төшереп калдырырга;

32) 123 статьяның 2 өлешендә «сентябрьнең икенче якшәмбесенә, ө чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы

депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көненә» сүзләрен «әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә» сүзләренә алмаштырырга, түбәндәге эчтәлекле яңа өченче жәмлә өстәргә: «Бу чакта әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда мондый өстәмә сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмәләренә исәпкә алып, күрсәтелгән көнгә билгеләнә.»;

33) 128 статьяның 1 өлешендә «кандидатларның, сайлау берләшмәләренең ышанычлы затларына,» сүзләрен төшереп калдырырга;

34) 129 статьяның 2 өлешендә «сентябрьнең икенче якшәмбесендә, ө чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендә» сүзләрен «әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көнендә» сүзләренә алмаштырырга, түбәндәге эчтәлекле жәмлә өстәргә: «Бу вакытта әлеге Кодексның 6 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү көненә кадәр биш ай алдан башлана һәм күрсәтелгән тавыш бирү көненән соң бер ай узгач тәмамлана торган чорда мондый кабат сайлаулар күрсәтелгән тавыш бирү көненән башка көнне уздырыла алмый һәм, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 4 – 7 өлешләрендә каралган нигезләмәләренә исәпкә алып, күрсәтелгән көнгә билгеләнә.».

2 статья

«Татарстан Республикасы референдумы турында» 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2003, № 8; 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 6; 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләренә кертергә:

1) 10 статьяның 1 пункттында «Россия Федерациясе» сүзләре алдыннан «Әлеге Законның 15¹ статьясындагы 7 һәм 10 пунктларында каралган очраклардан тыш,» сүзләрен өстәргә;

2) 15¹ статьяда:

а) исемне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«15¹ статья. Югары әзерлек яисә гадәттән тыш хәл, хәрби хәл режимы кертелгәндә референдум үткәру»;

б) түбәндәге эчтәлекле 4 – 10 пунктлар өстәргә:

«4. Федераль закон нигезендә, «Хәрби хәл турында» 2002 елның 30 гыйнварындагы 1-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон нигезендә хәрби хәл кертелгәндә, Татарстан Республикасы Рәисе тавыш бирү көненә кадәр ин күбе 130 көн һәм кимендә 90 көн кала Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә Татарстан Республикасы территориясендә референдум үткөрү турында тәкъдим жиберергә хокуклы.

5. Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе өлеге статьяның 4 пункттында каралган тәкъдим кергән көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча оборона өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру, норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы һәм иминлек тәэмин итү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органы белән консультацияләр үткөрә.

6. Федераль закон нигезендә өлеге статьяның 5 пункттында каралган консультацияләр нәтижәсе буенча һәм күрсәтелгән пунктта билгеләнгән срок эчендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе референдум билгеләү (үткөрү) турында яисә Татарстан Республикасы Рәисенең аны үткөрү хакындагы тәкъдимен кире кагу турында карар кабул итә.

7. Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе, өлеге статьяның 6 пункттында билгеләнгән срокларны истә тотып, Татарстан Республикасы территориясендә референдум билгеләү (үткөрү) турында карар кабул итә, бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә. Бу чакта референдум тиешле дәрәжәдәге комиссия тарафыннан оештырыла һәм үткөрелә.

8. Федераль закон нигезендә, өлеге статьяның 5 пункттында каралган консультацияләр нәтижәсе буенча Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы Рәисенең референдум үткөрү турындагы тәкъдимен кире каккан очракта, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе бу хакта кичекмәстән Татарстан Республикасы Рәисенә хәбәр итә.

9. Федераль закон нигезендә, өлеге статьяның 7 пункты нигезендә референдум билгеләнгәннән соң аны оештыру һәм үткөрү Россия Федерациясе гражданның гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырса, референдумны үткөрү Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән кичектерелә, ул бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә.

10. Федераль закон нигезендә, референдумны кичектереп тору өчен нигез булган хәлләр бетерелгән очракта, референдум кампаниясе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән өлеге статьяның 4 – 7 пунктларында каралган тәртиптә янадан башланырга мөмкин.»;

3) 16 статьяның 11 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«11. Федераль закон, өлеге Закон нигезләмәләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү максатларында дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, дәүләт учреждениеләре һәм муниципаль учреждениеләр, шулай ук аларның вазыйфай затлары комиссияләргә вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда ярдәм күрсәтергә тиеш, аерым алганда, түлүсез нигездә кирәкле биналар (биналарны территория һәм участок комиссияләренә биргәндә – биналардан файдалану чыгымнары һәм

коммуналь хезмэт күрсәтүләр өчен түләү комиссияләр тарафыннан капланмый һәм түләнми), шул исәптән участок комиссияләренә референдум документларын (күрсәтелгән документларны архивка тапшырганчы йә законда билгеләнгән саклау вакытлары узып юкка чыгарганчы) һәм технологик җиһазларын саклау өчен, бирергә, бирелә торган биналарны һәм күрсәтелгән документларны һәм җиһазларны сак белән тәмин итәргә, шулай ук түләүсез нигездә транспорт чаралары, элемент чаралары, техник җиһазлар бирергә тиеш.»;

4) 17 статьяга түбәндәге эчтәлекле 3 пункт өстәргә:

«3. Әлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне тәмин итү өчен Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан махсус участок комиссияләре төзелергә мөмкин. Мондый комиссияләр шул исәптән шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннары хезмәткәрләре арасынан төзелергә мөмкин, йә мондый участок комиссияләренә вәкаләтләре башка участок комиссияләренә йөкләнә ала.»;

5) 22 статьяда:

а) 1² пунктта «яисә түләүле граждан-хокукый шартнамәсе» сүзләрен төшереп калдырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 14 пункт өстәргә:

«14. Фото һәм (яисә) видеога төшерү әлеге Закон нигезендә аны башкарырга хокукы булган затлар тарафыннан тавыш бирү сәре бозылмаслык һәм референдумда катнашучыларның ихтыяр күрсәтүен контрольдә тоту мөмкинлегенә булмаслык итеп, шулай ук референдумда катнашучылар исемлекләренә кертелгән һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә конфиденциаль мәгълүматка кертелгән мәгълүматы булган башка документлардагы персонал белешмәләренә конфиденциальлегенә сакланырлык итеп гамәлгә ашырылырга тиеш.»;

б) 26 статьяда:

а) 13¹ пунктның икенче абзацында «таныклана» сүзеннән соң «, яисә мондый күчermә электрон рәвештә әзерләнәргә мөмкин, бу очракта ул участок комиссиясе рәисенә, секретаренң электрон имзасы белән имзалана» сүзләрен өстәргә;

б) 15¹ пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

в) түбәндәге эчтәлекле 15² пункт өстәргә:

«15². Федераль закон нигезендә, әлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткәргән очракта, референдумда катнашучылар исемлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә төзелә.»;

7) 27 статьяның 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле җөмлә өстәргә: «Шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында әлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы

19 пункттында каралган тавыш бирүне үткөрү өчен референдум участоклары Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан төзелергә мөмкин.»;

8) 47 статьяның 2 пункттында «башка урыннар булырга» сүзлөрәннән соң «, шулай ук Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе билгеләгән таләпләрне исәпкә алып, күзөтүчеләр һәм әлеге Законның 22 статьясындагы 1² пункттында күрсәтелгән массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен урыннар билгеләнергә» сүзлөрән өстөргә;

9) 49 статьяда:

а) 9 пунктта «кимрәк була алмый» сүзлөрәннән соң «, моңа әлеге Законның 50² статьясы нигезендә дистанцион рәвештә электрон тавыш бирүне үткөрү очрагы керми» сүзлөрән өстөргә, түбәндәге эчтөлөклә яңа өченчә жөмлө өстөргә: «Бу очракта тапшырыла торган бюллетеньнәр саны, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе карары белән билгеләнә.»;

б) түбәндәге эчтөлөклә 12¹ пункт өстөргә:

«12¹. Әлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткөргән очракта референдум документларын, бюллетеньнәрне дә кертеп, турыдан-туры участок комиссиясе тарафыннан әзерләү рөхсәт ителә, бу чакта әлеге статьяның 3 пункты нигезләмәләре кулланылмаска мөмкин. Референдум документларын әзерләү турында карар, бюллетеньнәрнең кирәкле тиражын һәм аларны әзерләү срокларын күрсәтеп, югарырак комиссия белән килештереп, участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

10) 50 статьяда:

а) 2¹ пунктта «референдум участокларында» сүзлөрәннән соң «, шулай ук әлеге статьяның 18 пункттында һәм (яисә) әлеге Законның 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткөрү өчен төзелгән референдум участокларында,» сүзлөрән өстөргә;

б) түбәндәге эчтөлөклә 18 пункт өстөргә:

«18. Референдум округыннан читтә һәм референдум округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүчә затларны сак астында тоту урыннарындагы референдумда катнашучыларның референдум үткөргәндә тавыш бирүе, Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

11) 51 статьяда:

а) 2 пунктка түбәндәге эчтөлөклә жөмлө өстөргә: «Федераль закон нигезендә күрсәтелгән реестр Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә электрон рәвештә төзелергә мөмкин.»;

б) түбәндәге эчтөлөклә 19 пункт өстөргә:

«19. Референдум округыннан читтә һәм референдум округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарындагы референдумда катнашучыларның референдум үткәргәндә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш бирүе, Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән төр типтә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

12) 53 статьяга түбәндәге эчтәлекле 29¹ пункт өстәргә:

«29¹. Федераль закон нигезендә, өлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткәргән очракта, тавыш бирү йомгаклары турындагы участок комиссиясе беркетмәсен төзү (мондый тавыш бирү йомгаклары турындагы белешмәләрне формалаштыру) үзенчәлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

13) 54 статьяга түбәндәге эчтәлекле 10 пункт өстәргә:

«10. Өлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткәргән очракта югарырак комиссия тарафыннан, өлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирү йомгаклары турында белешмәләрне исәпкә алып, тавыш бирү йомгаклары турында (референдум нәтижәләре хакында) жыйелма таблица һәм беркетмә төзү үзенчәлекләре Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

14) 55 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле тугызынчы абзац өстәргә:

«Өлеге Законның 50 статьясындагы 18 пункттында һәм (яисә) 51 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне үткәргән очракта референдум нәтижәләре турында беркетмәгә, жыйелма таблицага мондый тавыш бирү белешмәләре кертелергә тиеш.».

3 статья

«Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйелма басмасы, 2004, № 3 (II өлеш); 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 5 (II өлеш); 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8, № 12; 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыйелмасы, 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 18¹ статьяда:

а) исемне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«18¹ статья. Югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл, хәрби хәл режимы кертелгәндә референдум үткөрү»;

б) түбәндәге эчтөлөклә 4 – 10 пунктлар өстәргә:

«4. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, «Хәрби хәл турында» 2002 елның 30 гыйнварындагы 1-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон нигезендә хәрби хәл кертелгәндә, Татарстан Республикасы Рәисе тавыш бирү көненә кадәр иң күбә 130 көн һәм кимендә 90 көн кала Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә референдум үткөрү турында тәкъдим жиһәрәргә хокуклы.

5. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе әлегә статьяның 4 пункттында каралган тәкъдим кергән көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча оборона өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру, норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы һәм иминлек тәэмин итү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органы белән консультацияләр үткәрә.

6. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә әлегә статьяның 5 пункттында каралган консультацияләр нәтижәсе буенча һәм күрсәтелгән пунктта билгеләнгән срок эчендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе референдум билгеләү (үткөрү) турында яисә Татарстан Республикасы Рәисенә аны үткөрү хакындагы тәкъдимен кире кагу турында карар кабул итә.

7. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе, әлегә статьяның 6 пункттында билгеләнгән срокларны истә тотып, референдум билгеләү (үткөрү) турында карар кабул итә, бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә. Бу чакта референдум тиешле дәрәжәдәге комиссия тарафыннан оештырыла һәм үткәрелә.

8. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлегә статьяның 5 пункттында каралган консультацияләр нәтижәсе буенча Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы Рәисенә референдум үткөрү турындагы тәкъдимен кире каккан очракта, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе бу хакта кичекмәстән Татарстан Республикасы Рәисенә хәбәр итә.

9. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлегә статьяның 7 пункты нигезендә референдум билгеләнгәннән соң аны оештыру һәм үткөрү Россия Федерациясе гражданнының гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырса, референдумны үткөрү Россия Федерациясе Үзәк

сайлау комиссиясе карары белән кичектерелә, ул бу хакта кичекмәстән Россия Федерациясе Президентына хәбәр итә.

10. «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, референдумны кичектереп тору өчен нигез булган хәлләр бетерелгән очракта, референдум кампаниясе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе карары белән әлеге статьяның 4 – 7 пунктларында каралган тәртиптә яңадан башланьрга мөмкин.»;

2) 19 статьяда:

а) 11 пунктны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«11. «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон, әлеге Закон нигезләмәләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү максатларында дөүләт органнары, жирле үзидарә органнары, дөүләт учреждениеләре һәм муниципаль учреждениеләр, шулай ук аларның вазыйфай затлары комиссияләргә вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда ярдәм күрсәтергә тиеш, аерым алганда, түлүсез нигездә кирәкле биналар (биналарны территория һәм участок комиссияләренә биргәндә – биналардан файдалану чыгымнары һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түлү комиссияләре тарафыннан капланмый һәм түләнми), шул исәптән участок комиссияләренә референдум документларын (күрсәтелгән документларны архивка тапшырганчы йә законда билгеләнгән саклау вакытлары узып юкка чыгарганчы) һәм технологик жиһазларын саклау өчен, бирергә, бирелә торган биналарны һәм күрсәтелгән документларны һәм жиһазларны сак белән тәмин итәргә, шулай ук түлүсез нигездә транспорт чаралары, элемент чаралары, техник жиһазлар бирергә тиеш.»;

б) түбәндәге эчтөләклә 16 – 18 пунктлар өстәргә:

«16. Казан шәһәре территориясендә референдум әзерләүне һәм үткөрүне оештыручы комиссия вәкаләтләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе белән килештерелгән карары нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

17. Казан шәһәре территориясендә референдум әзерләүне һәм үткөрүне оештыручы комиссия вәкаләтләрен үтәгән очракта, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе әлеге Законның 20 статьясында каралган вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

18. Әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пунктында һәм (яисә) 53 статьясындагы 19 пунктында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пунктында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне тәмин итү өчен Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан махсус участок комиссияләргә төзелергә мөмкин. Мондый комиссияләргә шул исәптән шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннары хезмәткәрләре арасынан төзелергә мөмкин, йә мондый участок комиссияләренә вәкаләтләргә башка участок комиссияләренә йөкләнә ала.»;

3) 20 статьяда:

а) беренче абзацта «Референдум» сүзен «1. Референдум» сүзенә алмаштырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 2 пункт өстәргә:

«2. Муниципаль берәмлек территориясендә берничә территория комиссиясе төзелгән булса, бу муниципаль берәмлектә референдумны әзерләү һәм үткөрү вәкаләтләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән территория комиссиясенә берәрсенә йөкләнә.»;

4) 24 статьяда:

а) 1² пунктта «яисә түләүле граждан-хокукий шартнамә» сүзләрен төшереп калдырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 14 пункт өстәргә:

«14. Фото һәм (яисә) видеога төшерү өлеге Закон нигезендә аны башкарырга хокукы булган затлар тарафыннан тавыш бирү сәре бозылмаслык һәм референдумда катнашучыларның ихтыяр күрсәтүен контрольдә тоту мөмкинлеге булмаслык итеп, шулай ук референдумда катнашучылар исемлекләренә кертелгән һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә конфиденциаль мәгълүматка кертелгән мәгълүматы булган башка документлардагы персонал белешмәләренә конфиденциальлеге сакланырлык итеп гамәлгә ашырылырга тиеш.»;

5) 25 статьяның 4 пунктына түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Әлеге Законның 19 статьясындагы 18 пункты нигезендә төзелгән участок комиссиясе рәисе вазыйфага комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары арасыннан билгеләп куела һәм вазыйфадан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән азат ителә.»;

6) 27 статьяда:

а) 14¹ пунктның икенче абзацында «таныклана» сүзеннән соң «, яисә мондый күчermә электрон рәвештә әзерләнергә мөмкин, бу очракта ул участок комиссиясе рәисенә, секретаренң электрон имзалары белән имзалана» сүзләрен өстәргә;

б) түбәндәге эчтәлекле 16¹ пункт өстәргә:

«16¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә, әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пункттында һәм (яисә) 53 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткәргән очракта, референдумда катнашучылар исемлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә төзелә.»;

7) 28 статьяның 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пункттында һәм (яисә) 53 статьясындагы

19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөрү өчен референдум участоклары Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан төзелергә мөмкин.»;

8) 49 статьяның 2 пункттында «башка урыннар булырга» сүзләреннән соң «, шулай ук Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән таләпләрне исәпкә алып, күзәтүчеләр һәм әлеге Законның 24 статьясындагы 1² пункттында күрсәтелгән массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен урыннар билгеләнергә» сүзләрен өстәргә;

9) 51 статьяда:

а) 8 пунктта «кимрәк була алмый» сүзләреннән соң «, моңа әлеге Законның 52² статьясы нигезендә дистанцион рәвештә электрон тавыш бирүне үткөрү очрагы керми» сүзләрен өстәргә, түбәндәге эчтәлекле яңа бишенче жөмлө өстәргә: «Бу очракта тапшырыла торган бюллетеньнәр саны, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән билгеләнә.»;

б) түбәндәге эчтәлекле 11¹ пункт өстәргә:

«11¹. Әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пункттында һәм (яисә) 53 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткәргән очракта референдум документларын, бюллетеньнәрне дә кертәп, турыдан-туры участок комиссиясе тарафыннан әзерләү рөхсәт ителә, бу чакта әлеге статьяның 3 пункты нигезләмәләре кулланылмаска мөмкин. Референдум документларын әзерләү турында карар, бюллетеньнәрнең кирәкле тиражын һәм аларны әзерләү срокларын күрсәтеп, югарырак комиссия белән килештереп, участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

10) 52 статьяда:

а) 2¹ пунктта «референдум участокларында» сүзләреннән соң «, шулай ук әлеге статьяның 15 пункттында һәм (яисә) әлеге Законның 53 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөрү өчен төзелгән референдум участокларында,» сүзләрен өстәргә;

б) түбәндәге эчтәлекле 15 пункт өстәргә:

«15. Референдум округыннан читтә һәм референдум округы чикләрендә булган шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарындагы референдумда катнашучыларның референдум үткәргәндә тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән төртиптә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

11) 52¹ статьяга түбөндөгө эчтөлөккө 17 пункт өстөргө:

«17. Референдум округыннан читтө һәм референдум округы чиклөрендө булган шик белдерелгән һәм гаеплөнүчө затларны сак астында тоту урыннарындагы референдумда катнашучыларның референдум үткөргөндө вакытыннан алда тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.»;

12) 53 статьяда:

а) 2 пунктка түбөндөгө эчтөлөккө жөмлө өстөргө: «Күрсөтелгән реестр «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендө Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләнгән тәртиптә электрон рәвештә төзелергә мөмкин.»;

б) түбөндөгө эчтөлөккө 19 пункт өстөргө:

«19. Референдум округыннан читтө һәм референдум округы чиклөрендө булган шик белдерелгән һәм гаеплөнүчө затларны сак астында тоту урыннарындагы референдумда катнашучыларның референдум үткөргөндө тавыш бирү бинасыннан читтө тавыш бирүе, «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә аның карары белән гамәлгә ашырыла.»;

13) 55 статьяга түбөндөгө эчтөлөккө 29¹ пункт өстөргө:

«29¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендө, әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пункттында һәм (яисә) 53 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөргән очракта, тавыш бирү йомгаклары турында участок комиссиясе беркетмәсен төзү (мондый тавыш бирү йомгаклары турындагы белешмәләрне формалаштыру) үзенчөлөкләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

14) 56 статьяның 6 пунктына түбөндөгө эчтөлөккө алтынчы абзац өстөргө:

«Әлеге Законның 52 статьясындагы 15 пункттында һәм (яисә) 53 статьясындагы 19 пункттында каралган тавыш бирүне һәм (яисә) әлеге Законның 52¹ статьясындагы 17 пункттында каралган вакытыннан алда тавыш бирүне үткөргән очракта референдум нәтижәләре турында беркетмәгә, жыелма таблицага мондый тавыш бирү белешмәләре кертелергә тиеш.».

4 статья

«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 21 статьясындагы 5 өлешенәң алтынчы абзацына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2004, № 7 (II өлеш); 2005, № 2, № 4 (I өлеш), № 6 (II өлеш), № 11; 2006, № 4, № 7 (I өлеш); 2007, № 7 (I өлеш), № 8; 2008, № 1; 2009, № 1, № 12 (I өлеш); 2010, № 7 (II өлеш), № 12 (II өлеш); 2011, № 3, № 11 (I өлеш); 2012, № 7 (I өлеш), № 11 (I өлеш); 2013, № 3, № 7, № 12 (I өлеш); 2014, № 5, № 11 (VI өлеш); 2015, № 7 (I өлеш), № 11 (I өлеш); 2016, № 3, № 5, № 6 (I өлеш), № 9 (II өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 1 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 55 (I өлеш), № 76 (I өлеш); 2018, № 1 (I өлеш), № 22 (I өлеш), № 54 (I өлеш), № 78 (I өлеш), № 92 (I өлеш); 2019, № 19 (I өлеш); 2020, № 1 (I өлеш), № 4 (I өлеш), № 37 (I өлеш), № 57 (I өлеш), № 77 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 36 (I өлеш), № 57 (I өлеш), № 77 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 17 (I өлеш), № 24 (I өлеш); 2023, № 3 (I өлеш), № 27 (I өлеш), «ул төзелгән көннән соң бер елдан да соңга калмыйча уздырылырга тиеш» сүзләрен «сайлаулар һәм референдумнар турындагы законнарда каралган срокларда уздырыла» сүзләренә алмаштырып, үзгәреш кертергә.

5 статья

Өлеге Закон рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2023 ел, 29 сентябрь
№ 90-ТРЗ